

ივერია

გაზეთი ღირს:

თვე	მან. კ.	თვე	მან. კ.
12	10	6	6
11	9 50	5	5 50
9	8 75	4	4 75
0	8	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი—ერთი შაბლი.

რედაქცია:

ნიკოლოზის ქუჩა, 21.

ტფლისი.

გაზეთის დასაბარებლად:

და განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიმართონ რედაქციას და წერეთელს, გამაგრ. საზოგადოების კანცლარისა.

ფასი განცხადებისა:

ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე— 16 კაპ. მეორეზე— 8 კაპ.

შვიდნი და ნათესავნი

ივანე სებასტიანე ძის ხაბიძისა

აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთა, რომ გარდაცვალებულს გვამს ბათუმში მასსვენებენ ტფლისში 28 აგვისტოს, დღის 8 სათზედ. რკინის გზის სადგურიდან განსვენებულის გვამი წესდებულ იქნება დღის 9 სათზედ ნათესავთა სასაყდრეო ტაძარში, სადაც წირვის შემდეგ ანდერძს აკრებენ. განსვენებული დასაფლავებული იქნება ვანქის ტაძრის ვალაფანში. (1-1655-1)

„ივერია“

გამოდის 1894 წელს

ივანე სებასტიანე ძის ხაბიძისა

გამეფის დაბრუნება შემოღება შემდეგის ადრესით:

ტფლისი,

„ივერია“ რედაქციისა

ნიკოლოზის ქუჩა, 21.

„ქართვლთა შირის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების“ განკარგვის, სახაზლის ქუჩა, ბანკის ქუჩასა.

საფოსტო ადრესი:

ТИФЛИСЬ. Редакция „ИВЕРИЯ“.

ქუთაისის გუბერნიის თავად აზნაურთა უმარხილესად ვაჟსა, რომ სენაკის სათავად-აზნაურთა სასწავლებელში თბავების მიღება 25-ს აგვისტოს დაიწყო, მისადები ევზამენები კი 27-ს პირველს განყოფილებაში 35 ვაკანსია თავისუფალი და 7-8 წლის მოსწავლე უფლებამოსილი მიიღება. მეორეში, მესამესა და მეოთხეში 6-8-10 შემთხვევითი ვაკანსია იქნება. სწავლა 3-ს სექტემბრს დაიწყება.

ინსპექტორი სკოლისა ნ. ყიფიანი (6-5-4)

ივანე სებასტიანე ძის ხაბიძისა

გუბერტ გუბიისა

ქ. ტფლისში გაკლავი მარჯვლად გამართავს წარმადებებს მცირე ხნით

მისწავლია და „რაც ამ წლინახევრის განხვედლობაში შენე კრიტიკები მიწერილი ყველას პასუხად ერთი უმჯობესი პარაკუტი“ ცალს-წამებით გატყენო“ და უფროდ მომხალეო. ახლა დაბეო გ. წერეთლის უსამართლობას: ორ წელიწადს მიიშენია გ. წერეთლის ჩემზე უსაბუთო გამოაშქრება, ყველა მისი უმართლობა მიტყარიანი, საწყენი და გულ-საკლავი ცილის-წამება-კი კეთ-მოყვარეობით მიტყარიანი, და ბოლოს მიიწეო მე გამომდგარად დამნაშავე. ან რა პასუხის ვასაცემი იყო, ბნო წერეთლო, თქვენი უბილ-უსაბუთო „კრიტიკა“? დიად, ბევრი ვიომინე, თქვენი უშერ-სიტყვაობა და ცილის-წამებანი, მაგრამ ჩემმა მოთმენამ სულ ფრთხილად ავისხათ, წერს ვადავაგრიანთა და ბოლოს იქამდის აღიწო თქვენი საშინო მდგომარეობა, რომ თქვენ და სხარეგვარადე და სწორტენულად ორიოდ „ოფოფი“ მოგასწენთ. რა მაღლობის ნაცვლია თქვენი საყვედური? მაგრამ, ეტყობა, რუსთაველს მართალი უთქვამს: გონიერსა მწიჭრთელი უყვარს, უგურურსა გულს ჰკვირდეს“ (ხანა მე-1132).

მეორედ იმასაც მაცედრის გ. წერეთლო, რომ ვითომ მე მწარე სიტყვებს ვმართებდ. თუ მწარე სიტყვებდა მიიწინათ ლანძვარ გინება, უკაცრავად, მე ამისი ჩვეული რადი ვახლავარო, ეს თვით გ. წერეთელს მოპკობით. ხოლო მწარე სიტყვებდა

მავრის ბაღში, კარკის ქუჩაზე, სასაფლაო გრუგუიას მარჯვნივ.

წარმოდებები დაიწყება კვირას, 28 აგვისტოს, და სულ 25 წარმოდებებს იქმნება გამართული.

დაწერეთლები თავის დროზედ იქმნება გამოცხადებული უფროსი ადმინისტრატორი ცირკის კოლეჯის საფლამსკო

ფეთილისი, 26 აგვისტო

ჩვენ გუბინ-წინ (პიერია № 182) ჩამოვადეთო ლაპარაკი სამთა კავშირისა გამო განვებ, რომ ავგონიშნა ერთი გარემოება, რომელიც ამ ბოლო ხანებში ხშირად იხსენებენ ხოლმე გარეთები და რომელსაც დიდი შედეგი უნდა მოჰყვებოდეს, თუ აღწერებოდა მოგა— და თუნდაც არ მოვადეს ადსრულებში, მაინც დიდ-შინაშენი დიდიხანის დღეგანდ დღის მოლოცისათვის, რადგანაც თავის თავადვე ბევრს რასმეს მოასწავებს, ჩვენის ფიქრით, და ასე თუ ისე იმოქმედებს „სამთა კავშირის“ მიზანად ძალ-ღონეზე.

ჩვენ აქ სახეში გვაქვს ეს გარემოება, რომ საფრანგეთ და გერმანიის შორის მტრულად მშვიდობიანობისად და დაახლოებისად ფრენა დაიწყო. ეს ამბავი მით უფრო საგულესხმეოა, რომ ამ გზა-

ზე ფეხი პირველად გამოსდგა გერმანიამ იმისთანა გარეთის პირითა, რომელიც უკვლასაგან მიწნეულია, ვითარცა დახლოებული ორგანო გერმანიის მთავრობისა.

ამ ამბავს, ამ ერთის გარეთის თქმას და სჯას სხვა გარემოებაც გერმანიისად ბანი მისცა და ერთად შემწეულ იქნა, რომ ენა გერმანელები უფრო ხმა დაბლა დაპარებულს საფრანგეთზე და უფრო ტუბილად იხსენებენ მის აკარგას, როცა-კი შემთხვევა ეძლევათ. ამისთანა ამბავი, ამ გზაზედ პირველად ფენის გამოდგმა გერმანიისა, რომელსაც წინ უძღვის იმისთანა თვამოქონე და ძლიერი მოსალოდნელი იქნა, რადგანაც ეს ამისთანა საქციელი, ცხელ არ იყოს, თითის მოკვება საფრანგეთის წინაშე.

თუმცა გერმანიის ახალგაზრდა იმპერატორი ესმით ვითარების აქოლი ცაცია, თავის გულისათვის რწმენის და წურვილს ხშირად დადებებს ხოლმე წინაშე აუცილებლად საჭიროებისად და ხშირად ესმით ვითარების და მოთხოვნილების უმართლობებს ხოლმე თავის გულის ნადებს და სურვილს, მაგრამ მიიწეო ბევრს უკვირს, — რად მოიწადინა, რამ აიძულა, რომ ასეთს გზაზე დააყენა გერმანიამ თავისი პოლიტიკა საფრანგეთის მიმართ.

დამირბინდებოდა ორ-წილ უმწარესად. ვინაიერ კაცი დიად უნდა „დღე უწინადეს“ ანუ გაუზუმდეს სიმართლით მოქმედებს მათარბებს. მხოლოდ გ. წერეთლო არა ჩემდება, მაგრამ ვინაშე ეს კუპში ვერ დაუჯდეს... მაგრამ რას ვამბობ? მე მიიწეო იმედი არ დამიკარგავს, რომ „ისტორიული ოფოფებისა“ მწარე წყაბლები დღეს თუ ხვალ რამდენდემე მიიწეო გამოაფხილეს, მოარბულეს და გზაზედ დაყენებს (თუ-კი ეს შესაძლებელია), „ახალ-სისტემ-სინტეზ-პრინციპებისა“ მოძღვარი-მოძღვარს მისის ნისლ-ბურუს-ოფოფებისა „ხელ-სამდგენლოთურთა“. ეს არა სწამს მხოლოდ ჩემს ზემოხსენებულს რიონელ გოგატელს, მაგრამ ამა რა საჩიროანლო-გოგატელია ამისთანა რთულ საკითხებზე?

გარდა ამისა ბნი წერეთლო დიდის ვაცხარებით სწერს, რომ ბაგრატ III ახახათა მეფე მე არ მიიწეო გელათის ფრესკებში (კელის მხატვრობაში) და ამას ცილის წამებდა მართებებს. მაგრამ ეტყობა გ. წერეთელს სხოვან პლატობას, თორემ არა ვადამლოხ მისი «Полное собрание надписей на стѣнахъ и камняхъ и приписокъ къ рукописямъ Гелатскаго монастыря». Древн. восточ. т. I. вып. II. და ბაქჩისი განმარტებითურთ. ამ წარწერათა კრებაში სხვათა-შორის მოხსენებულია ბაგრატ III, ახახათა

მართლადაც, ფრანგი და საჭირო და ძნელი გამოასვენობია, მით უფრო, რომ ამბავთა მიწევი არა სრანს და ფარული-კი დივილიამტების ცხრა კლდეულშია ჩაუტყეოლი, ჯერ ხანად მარცხ, შეიძლება ვიფიქროთ, რომ გერმანიის იმპერატორი ჰყენდას, რა რიგად ემძიბება ვერაშას ესრანდელი მდგომარეობა, როცა სარჩო-სახადებულის გამარჯვების ერისას სჯამს და ინელებს სურბულ ჯარების თოფ-იარაღ ქვედგობა, ჰყენდას ამას და ამისთანავე იყოს, რომ ამ მართლად მიმეტიკრითის მომავლინებულ მიწევი საფრანგეთის და გერმანიის შორის დაბუდებული მტრობა.

ყოველ ამის გამო შესაძლოა, ვამბობთ, ვიფიქროთ, რომ ახალგაზრდა იმპერატორი გერმანიისა თავის თვამოქონეებს სავრამად აძლევს კეთილმოზილურს და პატივსაქს წურვილს მთელის ვერაშის კეთილდებისა და ამისთვის არა წინაშე მტრულად სურვილს გუწეოებს მტრებისა საფრანგეთისა და მით მოსპოს ეს შუთაფიარადებული უმართობა, რომელიც თამე უფროსად ნელ-ნელა სწავს მთელს ერისაშას.

რა თქმა უნდა, ბევრი რამ არის დამოკიდებული გერმანიის იმპერატორზე, რომელიც, ვით ძლიერ-გამართლიან და კარგად გამართულს, ყველანი დღეს თვალ-წარბში შეკურნებენ. არც იმისთანა გუ-

მეფის მხატვრობა. რა-კი „მხატვრობითის ისტორიის მეცნიერება“ გ. წერეთლომ ეს ბაგრატ იცნო ბაგრატ III-ედ ახახათისად († 1014 წ.), ამის გამო იგი შეუდგა იმის აღმოკვებას, ვითომ გელათის მონასტერი აღმშენებლის ბაგრატ III ახახათისას მისი წლის წინად, ვიდრე ჰგონებდნენ, და არა დავით აღმაშენებელს; აქედამე დიბადა ის მეორე და უარესი მისი შეკლებაც, რომ მან თვალეტი დაიბრუნა ყველა მიმართების წინ, რომლებიც დაბეჭდილი იქნენ ჩემს „ქრონიკებში“ და თვით თანამედროვე მხატვრის წინ, და აღმაშენებელს აბრუნა მხოლოდ გელათის გუმბათის განახლება და „მოწინაა“. ამ თვისის ჰაეროსულ მოსახრებით გატაცებულმა, გ. წერეთლომ ისიც იკარგა, რომ თვით მეფე ილიყენა გუმბათზედ და ვადმოვადო. ცოლდა ჰპოვს ცოდვის და სიკრულ-სიკრულთა: რაკი ამ ცოდვის შეუდგა „ხუროთმოძღვარება“, ავსახათის გულგობის ვადამხინჯებაც დასკირდა; კანცირად შესცვალა ფრასამ და უკვირს „გელათის განაჯიამად ვადავარდა“ იმით, რომ სიტყვა „ავალანდობა“ სრულიად გვიმალო და დავარწმუნა, რომ მეფე გელათის გუმბათამ ვადავარდინოლო. ეს სიტყვა, ისტორიულ ოფოფებისაგან“ გამოდგენილს, ბნ-მა წერეთლომ შეამკო უფრო მძიმე და ვადანდებულ სიტყვებითა და

ფელეტონი

„ახალ-სინტეზ-სისტემისა“ ისტორიული და ხარკით-მოკლავითი მახინჯობა გ-გ. წერეთლისა.

„მაქვებს სიფრევე მათი თხემსაკე მათს“ (ფსალმური)

(ფელეტონი ჩემს რიონელ-გოგატელს)

— (შემდეგი*)

ახლა რამდენსამე სიტყვას მოვახსენებთ იმის შესახებ, თუ როგორ მიიღია ბ-ნ გ. წერეთელს პირველი „ისტორიული ოფოფები“ (ივერია № 111, 112).

ოთხს ისტორიულს გამოკვლევებში (ივერია № 24-28), ამ „ოფოფების“ პასუხად დაწერილებში, კრიტიკანს ვადმოუდებდია მთელი დიქტიონი საღანდლე სიტყვებისა. ეს, იყოლდო, კარგი ნიშანია: „ოფოფების“ ტყუია შოშ გულში მოხვედრია ბ-ნ გ. წერეთელს, და არც ძალიან ვასაკლითა, თუ სასიკვდილოდ დაქორბდა ორიოდ-ჯერ წამოიკენისა.

ლანძვლის შემდეგ გ. წერეთელი ვადიდის საყვედურზედ და შემოამჩინის: თუ ჩემს „კრიტიკებში“ სათქმელი ვკარგადლა, რატომ მაშინვე არ მიპასუხებო, თითქმის ორ წელიწადს

* იბ. „ივერია“, № 181.

დის კაცია იგი, რომ კაცად-კაცურ სულ-გრძელობა და კაცად-კაცური შატერ-მოკვარება და თავ-მოწონება მის გულისაგან შორს იყო. ამასთან იმდენად გულწრფელად და გონება გასწავლილი, რომ ამ დიდს საქმეს—ჭეშმარიტ და მართალ მშვიდობიანობის ჩამოგდებას—, თავს მოუხრის მთელის თავის ახალგაზრდობის მსურველად ბოლო, რადგანაც გონებით, თუ ზნეობით უნარი აქვს მიწვევდეს, რომ ამ გზით სახელის მოგება უფრო სასახლეოა და სადღეობელი, ვიდრე ხმლი და სისხლის ფრქვევით გამარჯვება და განადგურება ვისმე. ვიკტორი II იმისთანა ხასიათის კაცია, რომ შვიძლებს ამ დიდმა სავანამ აიყოლიოს და გულთა-თქმანი ცხადე კაცისა და-პოზორილობის დიდს მოგვლასა და-ქვეყნის გამაზნებელირებულ ცხოვრებას.

მეტის-მეტე იმედი იქნება ვიფიქროთ, რომ გამწვანებული მტრობა და გულ-ნატყენება საფრანგეთისა ეგრე მადე დახმადეს და უკველსვე მიზს ეფრთხის ახლოობის მით ბოლოა მოვლას. მაგრამ, ისიც კარგია, რომ გზაუფების სიტუტეოთ, საფრანგეთის და გერმანიის ურთიერთობას უკეთესობა დაიქუთ და ცხადი შვიქნა მათი ერთმანეთთან მოტყობილება. დღეს აქამომდე საფრანგეთი შთაივლობდა, როცა გერმანიის მოაზრებინებდა ხოლომე რამე ამის და დღეს-კი ყოველს ამისთანას თვითონ საფრანგეთი, თუცა თავ-დაჭერითადაც და წინდახედულად-აქი, ადარ ურობას და კეთილის სიტყვით იხსენიებს.

არ ვიცი, ეს ახლად გაჩენილი გზა საფრანგეთის და გერმანიის შორის რამოდენად გაიტყუვნება და სად მიიყვანს საქმეს, მაგრამ ეს-კი

მოლორბით. გამოვიცხადო, რომ დავით აღმაშენებელს და იმის შვილს გუშაბათის გარდა ევედრებოდე მოუშენებიათო ბაგრატი III-ის მიერ აშენებულ ტაძრისათვისა და დადიკი, რომ ეს უსრგ სწრაფი თვით დავით მეფის, ახლდენილია და სხ. ეს მოლორბეც, ისტორიულმა ოფიფებმა, მოგვსენებთ, გაამოვლანეს და, ახლა მთელის გ. წერეთლის ნაჭრისა სიბრძნითა სიტყვათა გემისადა ნათო-ტეტი-კი არ დაჩინებია, ისე შთანთქმა წყვილად უფსკრულთ, ისე რომ ამ „ოფიფებზედ“ (წარმოადგინეთ) თვით გ. წერეთელი-კი ხმას ვერ იღებს და ვერც ამოიღებს. აი, ვადა-მახინჯებაც, შექნა, შეხსზეც, აგადაქანაც, აგადამქანაც, მკინერული ბერტკლავიც და რაინდ-ბარკ სულ აქ ნახეთ. მთელი სურათი გვეხატება თვალწინ გ. წერეთლის ახალ-სიტყმ-სინტაქსისა და „გადამქანელობისა“!

როგორც ჰხედავთ გ. წერეთელს, არა თუ ბაგრატ მეფის მხატვრობა ბაგრატ აბლაზთა მეფისად მიიღოს, არამედ ყველა მისი „ოფიფებები“ სწორედ ამ ტრუ აზრს უბარტყებია, უხრდია და უსუტყებია. ახლა ამ დროს, როდესაც გ. წერეთელი „ოფიფების“ შემდეგ ასეთს გაუბრუნებულს და მიჭირებულს სისიხლოაგურს მღო-მარგობაში გახლავთ და სიტყუთა მორგებში ირბობა, რასაკვირველია, იგი ბალახ-ბუღბუღს-კი ეპოტინება, რა-ობა ეგებ როგორმე თავი გადვირი-

დასამაღლები არ არის, რომ ეს ამ ბავი ნიშნისა ემთა ვითარებისა და სამთა ვაგმირის ტოპკისა.

დეკემა

24 აგვისტო

პეპერბურბი. დიდი მთავარი ვლადიმირ ალექსანდრეს ძე მეტლლი-თურთი გუმინ ბელოვცესკის სასახლეში გაემგზავრა.

25 აგვისტო

პერლინი. 27 აგვისტოდან 3 სექტემბრამდე გერმანიაში ავად გახდა ხოლორთი ნიკ კაცი, გარდაიცვალა 21.

მანა. ხოლორის გამო პრემიის-თან დანიშნული ალფრედი გადღებულ იქნა.

აუდა-პეხი. თოფის ქარხნის 1100 მუშა გაიყვანა. ქარხანაში მუშაობა შესწყდა.

შანაპი. ხმა დადის, იპოპონის ჯაშუშები გასცეს და ჩინეთის მთავრობამ იგინი სიკვდილით დასაჯა. ამ ამბის გამო შანაპიში მყოფი იპოპონები საქონელსა ჰყიდიან და მიღიან შანაპიდან.

ჩინეთის საეპორა გემი, რომელიც შანაპის მილიოდა, ნაღობს დატყა და აფეთქდა; გემზედ მყოფ ხახბის უმრავლესობა გადაარჩინეს.

ახალი ამბავი

* მერვე წერილი ურნალ „მოამბისა“ უკვე დაბეჭდილია და ამ სასწრაფოდ, და მართალი უნდა ვთქვათ, არც იმდენად დასაძახისია, რომ კაცი ამ გვარს „შემუთველს“ მღო-მარეობაში „შარბესაც“ ეპოტინ-ეკობდობდეს.

რადგან, სამწუხაროდ, ხელთ არა გვაქვს ზემოხსენებული გ. წერეთლის წერილი, მისივე პარისდამყოფელი, ამის გამო აქ მოვიყვან იმ პატარა წერილს ბ-ნ გ. წერეთლის მოხსენებელის წერილისა, რომელიც ისტორიის მეთვალ-ყურებს „შუტუბა-ნი თვის „ახალ-სიტყმ-სინტაქსის-ნიკეიტისა“ პოლიტეკურ სტატიაში“ (ეკვლი“ 1843 წ. № 11, გვ. 10). ამ „სტატიაში“ ისტორიის მეთვალ-ყურებს „გაქვირებება მემო-ბელს ორიოდ სიტყვა, სადაც სხვათა შორის თქმულია: „ამ ბოლოს დროს ბ-ნმა თ. ყორღანიამ თავის (კიდევ თავისი უნდა: თავისი ამ თვის) შორად საყურადღებო შრომაში გან-წავა, რომ გელათი (ე. ი. გელათის მონასტერი) დაარსა ბაგრატ მეოთხემ, ხოლო დავით აღმაშენებელს ეკუთვნის დიდი დავით გელათისა“. ამას შემდეგ „მეთვალ-ყურე“ (გ. წერეთელი კი არა!) რისხვით აღძრული, განაგრძობს: დაბთ ბ-ნ ყორღანის ტაძარბაობას: „ეს აზრი პირველად მე გაეგვლიოდა და ჩემზედ ადრე სხვის არავის წარმოუტყუებია... ახლა გე-დავფურცლებო გ. წერეთლის (ზემო-დასახელებული) თხზულები... და ენა-ბოლო, რას ამბობს: „სამხრეთის შე-სავლის კარებში (ბაქ კანკლედობა

დღეში დაურვიდებთ კიდევ ხელის მომწერო. ამ წ-ში მოთავსებული მოთარბობები განსვენებულს ალ. ყა-ბიბევისა, იოკისა, პირე ლორისა, ზელდამისა და სხ. მიერ განყოფი-ლებში—იგივე დღინის კეთება, ინდოეთია, „შინაური და უცხოე-თის ქრინიკა“.

* ამას წინად იყო მოხსენებული ჩვენს გაზეთში, ქ. ბ. ვარდროპმა აღნიშნის მიერ შეტყობილი ზღა-პრები ინგლისურად სთარგმნა და უკვე დაბეჭდა. ეს წიგნი ისე მოსწონება ინგლისის რჩეულ საზოგადოებას, რომ უკვე მეორე გამოცე-მის აპირებენ და პირველი გამოცე-მისა ისე ცოტა დაჩინებია, რომ წიგნის ფსიკი ოთხი შიონის მაგო-რად ხუთად გაუხლბათ. წაიბამებუ-ლი მთარგმნელი ახლა თურმე ს. ს. ორბელიანის „სინტაქსის-ნიკეიტის“ ბე-ჭვად და მომავალი თებერვლისთვის მზად ემზება ვასასყიდა; სათარგმნ-ავრეთვე „მეფის-ტყაობს“. ქ. ბ. ვარდროპს საყიდად მდიდარი ბიბლი-ოთეკა აქვს ქართლის წიგნებისა, ყოველიველი უწინ, უწინადაც და გაზეთი მოსდის, რომ თვალ-ყური აღევნოს ჩვენს მწერლობას.

* სასოფლო მეურნეობის ინსექტორი ვ. ნ. გვესკი ამ დღებში და-ბრუნდა კახეთიდან, სადაც თვალ-ყურს აღევნებდა კახეთში გაგზავნილ საფილოქსურ დასების მუშაობას. ბ-ნმა გვესკომ, აგრანომმა ტარტი-ნოვმა და საფილოქსურ დასების ორმა ექსპერტმა ვასარჯეს მრავალი ვენახი და რჩევა მისცეს ვენახების პატრონთ, რა დონისიებდა უნდა იხ-მაროდ, რომ ვახს ფილოქსერა ახ-დაუჩინდეს, აგრეთვე ასწავლეს წამ-ლობა ვახსა სხვა-და-სხვა ავადყოფ-ნობიდან. დაწერულებით ვასარჯეს აგრეთვე ა. ნ. ნენვიჯიანის მამუ-

არ სკოლია „მეთვალ-ყურებს“ უნდა „შესავლი კარებში“ ანუ „შესავლის კარებში“ გ. წერეთლის მიერ აღ-მოაჩინებულ აქნა ძველი(ს) მხატვ-რობის ნ. შთი. იქ აღვიღად შე-აჩნებულ დასკვნად შეუთა სხესეც, ქუასასის ტაძრის ამ შეხვედის ბა-გარტ მესამის (რადგან ქუთაისის ტა-ძარი ააშენა 1003 წელს აბაზეთის მეფემ ბაგრატ III, ამის გამო ცხა-დაა, რომ გ. წერეთელი ამ ბაგრატს იგულისხმებს და არა ბაგრატ III ინტრისისსა XVI საუკუნისს), ჯე თ-დასამხედა; და დაიბრუნა სერო ტა-ნის მონასტერი. ამ მხატვრობის ძალით გვეათის ტაძარს ასო (sic) წყით ჯე-დელე უნდა ყოფილიყო აშენებული ადრე უნდა ყოფილიყო აშენებული ქუთაისისაზე. იი ვასარჯეს უნდა ესი ტაძარი გელათში ეგონებ უნდა თ-ქვით: „ას წყითა ანუ „ის წყითა“! ვიდრე დავით აღმაშენებელი სცხოვ-რობდა“ და სხ. ამა ენახით, რა სასწრაფოდ უნდა ბ-ნი წერეთელი ამ მისსავე სიტყუებზე ბაგრატ, რასაკვირ-ველია, დახატული ყოფილა, რო-გორც მამუნებელი, ხოლო დავით აღმაშენებელი, როგორც „პოპონის“ პატრონი, დამიტარი ვითარ-კე-ვლები“ ამ მუნებელი. (ეს ყველა „ოფიფებია“ გ. წერეთლის) და სხ. ხოლო რადგან მეორე ტაძარი გელა-თისა, როგორც „ახალ-სიტყმ-სინტა-ქსის“ დაგვტყობს, ახელ-სამღე-ბელს“ პატრონმა, თურმე გიორგი

ლი ლავოცხიან. მეურნეობისა და სხელმწიფოა ქონებათა მინისტრ ა. ს. ერმოლოვთან ამიერ კავკასიაში მოგზაურობის დროს იქნებინა სხვათა შორის ადგილობრივი გეოლოგი ბ-ნი სიმონოვი და ოთხი სამინისტრო აგრანომი. გარდა ამისა, ბ-ნი მინისტრის სოხუმის ოლქში მოგზაურ-ბის დროს თან ახლდნენ რევიზორი ბ-ნი ბაქრაძე. სხვათა შორის ბ-ნი მინისტრი ინახულებს ზიზიხას და სვა-ნეთის დაბეჭს.

* გარდა ამისა ბ-ნი გვესკის, ბ-ნი ტარტინოვის და ორ ექსპერტს ბო-ლა ჰქონდათ ადგილობრივი მემანუ-ლებთან და მახრის თვალ-ახნაუფ-ბთან შესახებ იმ სამეურნეო განყოფილებისა, რომელიც დაარსებულ-უნდა იქნეს აწყურის საეკლესიო-სამეურნეო სკოლისათვის.

* გუმინ, ამ თვის 26 ს ათი აქა-რელები მოვიდნენ ტფილისის პოლი-ციმისტრთან სიაჩლელად ფორა-ჩიკ მარქარბეც ავაქოზე. მათ გამო-უცხადეს პოლიციმეტრს ჩვენ ათას-სულამდე ვუშაობლით ბაიფუმიდან ახალციხემდე გზის გაგანიერებაზედ და ფორაჩიკმა ბეკ ავაქოვმა, რომელ-იც კუთიაში სცხოვრობს ფულით მოგვეცო, ჩვენ გვეუთვნის 8000 მან. ავაქოვი დაამალა და ამის გამო ტფილისის პოლიციმეტრი ნაპო-და აქურის მომუშავეებს, ხვალ მიე-წერ კავკასიის გზათა ოლქის უფ-როსს, რომ მან ბ-ნი ავაქოვს გამო-ურიცხოს ფული და თქვენ მოგე-ცო.

* გუმინ არტიტ ვალციკის ვე-ქილმა თვ. ნ. ორბელიანმა ტფილი-სის ოლქის სასამართლოში სანი-ვარი შეიტანა, რომელითაც სასამარ-თლოსა სთხოვს ვალციკისა და ბ-ნი ფორკატის საქმის გარჩეამდე სა-

ამახოთა მეფეს († 956) აუშენებია, ამის გამო, რასაკვირველია, ისიც უსურათი იქნება მეფე გიორგისა, რო-მელიც ესლია, ამ „გაკირება განსა-ცდელში“ მეოფეს და მხოლბეულს „ახალ-სიტყმის მოძღვართ“ მო-დელქნია“ და რუსულანიც გამოუპა-რებია და დაუსახავს მე-XVII სა-ლექსემში „რუსულად ჩერტეხატო-უნდა“.

ახლა დახედეთ იმეც „ისტორიის მეთვალ-ყურე“ ახალ-სიტყმ-სინტე-ზურს დასვენებს: „ამ საბით გამო-ბის, რომ (რადგან ბაგრატ III აბა-ზახოა მეფე ჰხატა გელათში) გ. წე-რეთელმა ყორღანიანზედ ცამების წლით ადრე წარმოსტევა გვეათის ტაძრის აშენების შესახებ ის აზრი, რომელიც ბ-ნი ყორღანიანს დღეს სა-კუთარი ამოიჩინა და დასახებებელ დაიწახა“ ეს სავანი იმდენად საყუ-რადღებია, რომ კარგი იქნება ბ-ნი წერეთელმა უფრო ვრცელად განმარ-ტოს იგი და დაანახოს მეთვალ-ყურე, თუ როგორმა გაჩნებულა თათარებმა ზოგადრება სხვის ნაშრომს და მეგობ-რებს შეწუბობს სცდილობენ სხე-რეთელმა დასწრა? აქინ აღუშენა გელათი“ და ამავე აზრებს ჰქადაგებს. გომოდის რომ გ. წერეთლის აზრები მომინარავს „Великий Гет! вели-кие Кукольники“! დებულბურ და უღელბეულბურა რომენლ გოგი-ტელებო, კუკოლინი-წუწუკანებო,

ხელმწიფოა თვითრი დაბეჭდეთ სექ-ტემბრის 15 დან, სანამ სასამარ-თლო გარჩეეს ამ ორთავან, ვის ეკუ-თნის ეს თვითრი „კონტრაქტი“? ამის გარდა „კონტრაქტების“ და სხვა-და-სხვა ლოკუმენტების ძალი-ბ-ნი გვექილი სთხოვს სასამართლოს ფორკატის და ამ თვითრის დირექ-ციის 20,000 მან. ვადახდევინებ, ბ-ნი ვალციკის სასარგებლოდ, რა-დენაც ბ-ნი ფორკატმ იჯარით მის-კი ვალციკის ეს თვითრი და ესლი-კი არ უმეებს მას ამ თვითრში თამაშო-ბას, რის გამოც ორმოცი არტიტი უღელბურ დაჩა და ბ-ნი ვალციკმ იზარალოა. ამის გარდა ბ-ნი ფორ-კატო სისხლის სასამართლოში იქნე-ბა მიტყუელი.

* როგორც ვიცი, ტფილისში ალარ გამოილია ყალბი ვერცხლის ფული. ამ ბოლო ხანებში უფრო გამოვლად ასეთი ფული. ყალბი ფუ-ლი სრულიად ახალია და ძალიან მწელი ვასარჩევი ნამდილ ფული-საგან.

* ეს ერთი თვეა, რაც გეოქაის და შამახის მახრის ნაწილი მთელი დასი ყარაღლებს, სინიოდან გ. ვაქტულ-ყარაის თალიბას მეთაურობით, იკლ-ბენ იქაურობას. ეს ყარაღები თათრე-ბი არიან. ერთის თვის განმავლობა-ში მრავალი ვასარცვის, დასტრეს, 7 კაცი მოკლეს და შიშის ზარი დას-ტრეს მთელს ორს მახრას. გამოძიება ძლიერ სატიკად წარმოებდა. ესლი-ხან ბაქოს გუბერნატორი იყო შამა-ხიაში, რომ რამეც საშუალებე მიი-ღონ ყარაღობის მოსასობლად. სხვა-თა შორის სპარსის ორს დანახე-ლი 200 ყახხი დანიშნოს ყარაღე-ბის შესაპრობლად („აკავახი“).

* „ნოვოე ობოზ“-ის პეტერ-ბურგიდან დეკემბით აუწყებენ: აქ ხმა დადის, რომ ოქტომბერში იუსტი-

ბა ერთი მოთხარია, საით შესხებოთ ასეთი ცილსწამებე ამა სად გა-ნიმორბება? გ. წერეთლის აზრი, რომ „გვეათის ტაძარა“ ბაგრატ მე-სამემ დაშენა? შორს ჩვენს ასე-თი გ. წერეთლის „ოფიფები“ წინა-ღამდე ვახსა მე ცხად საბუთებით დავარდნიე ყველა „შელოთი ბალო-დალოთაობები“ გ. წერეთლის ტაძრ-ლიათის დღვის შრომლის ტაძრის შესახებ და უტყუარ საბუთებით საბოლოოდ დავამტყიე, რომ გე-ლიათის ტაძარი აშენებულა დავით აღმაშენებლის და არა ბაგრატ III-ის მიერ (კიდევ ეს ვახლბთ მიზნუბა გ. წერეთლის გულის წუხილისა ჩემზედ გამოლუქტებისა); ტაძრის შრომა დაუწყეთა 1106 წ., ხოლო დასრულა-და 1130 წ., დავით აღმაშენებლის სიკვდილის შემდეგ, დამიტრი მეფის ხელით, რომელიც სწრაფად ამის გამო არის დახატული სხვათა მამუ-ნებელთა თანა, ჩვენმა გამოკვლევამ არა თუ არ მოპპარა „ხუროთ-მოძ-ლავარ“ მისი ნ. სინტაქსის-ნიკეიტისა, არამედ მიღად და საბოლოოდ წყლის მისცა ყველა მისი ნაყოფი-ლარ-ნაოფიფარი. ამაზედ ვაკადნიე-რებულ-გაწუწუებელი ცილის უფრო ვასა-კვირებელი ის ვახლავა, რომ თვით იგი უტყარი „მეთვალ-ყურეთა-მეთვალ-ყუ-რე“ მეცნიერთ-მოძღვრ-სასამართლო ამავე ცილის წამებს იმერეთის: რაც მე (ე. ი. გ. წერეთლის) მართად ვთქვი, მას (ყორღანიან) დასაკუთრებო,

ჩვენი პილის მიხეობა

(წერილი რედაქციის მიმართ)

ქ. ქუთაისში ორი კბილის ექიმი... როდესაც კბილი ამტკვალდა და სკ...

ო. რ.

მა მოქმედება დაიწყო და დიდი აყალ-მყალი ჰქონდათ. ეს ამბავი...

10 ავისტო.

მე რამინაშვილსა და იმის კაცებს: ვე მიწა ჩემია. მაგ ადგილის მოხ...

25 ამ თვისს დღემდე მტკვარში ბა...

წარჩინებული საზოგადოებრივი

რას ამ თვეს აქ მოვიდა სამეგრეო...

რად დაიწყო მტკვარში იმყოფება...

რჩა. შემოიხველა 46 მან. და 29 კ. იყო; ხარჯი ჰქონდა 2 მან. 50 კ.

სოფ. ახისი. (ქართლი). ჩვენს სოფელში ერთი საშინელი უბედურება...

ვარღონ წუმბონებმა თვისს წვირე-ტალღებში, მათი ნაფორთხილი წუ...

ციის მინისტრი მურავიოვი გასინჯავს სასწრაფოს მზრის სასამართლოებს და მათ შორის კავკასის სასამართლოებს...

მკვდრები მიიქცევიან შვიბრალოთ! დ. ბაქრაძე რომ ერთ თვესაც არ სტრ...

ის გუჯარი გ. წერეთელზედ უწინ ბროსეს ჰქონია, ვრცლად გაურჩე...

მე საათს ტუვილად გავცდი გავწვავ-
 ლდი, სამი მანეთი დაკარგე და
 ჩემი კირი ბანკ ვერ მოვიშორებ
 მეორედ რომ მიმეზარა იმისთვისვე,
 ისევ სამი მანეთი უნდა გადახდებოდე,
 ნებისა, რაგორც ვაგვიგე, და ამ გავ-
 რად ერთის კბილის მოარჩენა ისევ
 დიდ-ძალი ფული მიხედვობდა. თუ
 განათლებული კბილის ექიმი ერთის
 კბილის ტუვილს ასეთ შემოსავლიან
 ადგილად იხილს, ნუ თუ გასამტყუ-
 ნარია ღარიბი ხალხი, რომელიც ასეთ
 შემთხვევაში ყოველთვის იმას ამჯო-
 ბნობს, რომ დალოქს მიმპართოს ხო-
 ლმეყ!.

ანდრია სიმ. ბენაშვილი

რუსეთი

ოქტომბრის გასულ რუსეთს ეწყე-
 ვა საფარვეთის ორი გამოჩენილი
 მწერალი პოლ-ბურუე და გომე ლერუ-
 პეტერბურგსა და მოსკოვში ბურუე-
 წაიკითხავს ლექციებს „აწინდელ
 რომანის“ შესახებ და ბანი ლერუ-
 „სიყვარულის“ შესახებ. ბანი პოლ-
 ბურუე რამდენსამე კვირის დარჩება
 პეტერბურგში რუსეთის საზოგადო-
 ების ზნეჩვეულების შესასწავლად.

1892 წ. მკურნალ კოტინს,
 რომელიც ხოლმე ბოროტის დროს ძმათა
 ნობელის საწყობში იყო დანიშ-
 ნული, ამ დღეებში მოსახლეობის
 თვით დაბრუნებას, რადგან ხოლმე
 რიან ავადმყოფთან არ წავიდა საე-
 ქიმიად შიშის გამო.

უცხოეთი

კორას ომი. ბერლინის გაზეთის
 ერთს კორესპონდენტს ამ დღეებში
 ლაბარაკი ჰქონია ჩინეთის მისიის
 ერთ მოხელესთან მიხედვით შესახებ
 კორეს ომისა. ამ მოხელეს სხვათა
 შორის უთქვამს: ჩვენ ჩვენის მხრით
 იმ დრომდე არ მოვსობით ომსა, ვი-
 დრე სრულად არ განვადგურებთ
 იაპონიას. არც უცხო სახელმწიფოთ
 მიეცემთ ნებას ჩვენ საქმეში გაერთი-
 იმ დრომდე, ვიდრე იაპონია სრუ-
 ლიად არ განადგურდება და ბოლოში
 არ მოგვხვდის თავის უსამართლო სა-
 ქციელის გამო, არავის ნება არა აქვს
 ჩვენ საქმეში გაერთიანება. ჩვენ ისევ
 გვეძულს იაპონელები და იმითაც ისევ
 გვეძულვართ ჩვენა, რომ თუ საქმე გა-
 კირდა, ლონგუდ მიდგება საქმე და
 მე გმონია, ომი ძლიერი დიდხანს გა-
 სტანს.

იტალია. რომის გაზეთი „სკო-
 ლა სკრის“
 კარნის მოკვლის შემდეგ კრისპან
 უჩინა მეფეს, დედ და ღამ თან უნ-
 და გახლდეს ერთგული, მოხერხებუ-
 ლი, კარგად შეიარაღებული და ღო-
 ნიერი კაციო, ასეთ დარაჯად დანი-
 შნის ერთი უნტერაფიცერი, ეს კა-
 ცი დღისით ყველგან თან ახლავს
 მეფეს და ღამით მის საწოლ ოთხ-
 თან დაარჯობს. ეს ერთგული დარა-
 თი ამ უკანასკნელ დროს მეტად გა-
 მოაღა მეფეს, როცა ჰუმანტრო სე-
 ზღვარზე მდებარე მთებში მოგზაუ-
 რომდა, სადაც მკვიდრთ აგერ რამ-

დნი წელიწადი, რაც ანარქისტები
 უქადაგებენ თავიანთ მოძღვრებას.
ბერლინი. ბერლინის ერთის გა-
 ზეთის კორესპონდენტი იუწყება,
 რომ ნოემბერში ინგლისი ვილაშე-
 რებს მაქმის მომხრეთა წინააღმდეგ,
 რათა სრულიად დაიპაროს სულნი.
 ინგლისი ესლავურეგებს თოფ-იარაღს
 მაქმის მომხრეთა წინააღმდეგ ბელ-
 ენებს და იმედი აქვთ, რომ სექტემ-
 ბერსა და ოქტომბერში ბელენები
 დაეცემათ ბა-ბერის პროვინციის (სა-
 ტახტო ქალაქი. ინგლისის ჯარი ამ
 დრომდე გადმოვა სუაკში და ბერ-
 ბერისკენ ვეგებზარება ამ პროვინ-
 ციისა და დონგოლის პროვინციის
 დასაპყრობად. ინგლისელებთან ერ-
 თად სულანში მივა იტალიის ჯარიც.

სამხიბი. სერბიის გარეშე საქმეთა
 მინისტრმა ლუბანინამ შეატყობინა
 ცნაკოვს, ჩვენი მთავრობა სრულიად
 არ მიაქცევს ყურადღებას იმ გარე-
 მოებასა, რომ თქვენ ბელგრადში იმ-
 ყოფებით, ხოლო იმ პირთან-კი,
 რომ თქვენც თქვენის მხრივ არაი-
 თარი ავტოტია არ დაიწყოთ სოფი-
 ის მმართველთა წინააღმდეგაო.

წერილი რამდამიის მიმართ

თქვენს გაზეთს მე-172 №-ში იყო
 მოთავსებული წერილი „მეუზამას აღ-
 კვეთა ბოზარჯანის თამაქისა ჭარხა-
 ნაშა“ ერთის თქვენის თანმშრომელთა-
 განასა. ამ წერილმა ნათქვამა, რომ ვი-
 თომ მე ყოფილიყო ერთი შეთავრთა-
 განა. ეს ცნება მართალი არ არის,
 რადგან მე არც მოთავრთასა და არც
 ამაშია მუშაში. ამ დღეს, მა დღესაც
 ჭარხანსა მიუხედავად საქმე, მე იმ
 არსად ვყოფილიყარ. როდესაც მაგლე
 მიუხედავად თუ ვა დავსწავლანთა მეუზამა-
 სისათვის, მოდივარა აუა და და თუ
 ვისთვის რამე არ ვმბრავის კანტარაში,
 ან თუ ვსიღვამესატრის მაკარავთა თხოვნ-
 ას, ეს სულე იმისა ზრდად იყო, რომ
 თითაჩი ჩემსა ამისაგებას მოამატეს
 მეც შეგასრულე ამითა მოწადობაფე-
 ვა. მე ჩემდა თავად არაფერი არ გამა-
 კეთებას და ყოველფე ჩემდენი თქმულ-
 სსგანთა მინდაბელებად იყო ნათქვამი.
 ალექსანდრე თათაროვილი (მანჯუციე)
 26 აგვისტო.

დებეა

26 აგვისტო

პაპარბურში. მინისტრთა კომი-
 ტეტს წარედგინა ქალაქი საერო
 განათლების მინისტრისა, რომელიც
 სიხოვის კომიტეტს: აღიუნტე პრო-
 ფესორები, მასწავლებლები, მებაჩიე-
 ბი, ლაბარანტები პეტერბურგისა და
 ხარკოვის სატექნოლოგიო ინსტიტუ-
 ტებისა და ახალ აღმუქანდების სამე-
 ვრნო სასწავლებლის განათავსე-
 ფლებულ იქმენ სათარგო ჯარი-
 სავან საამარ ჯარსა და ფლოტში
 მოწოდებისაგან.

სომხი. გუმინ სტამბულოვი და-
 იობა სასამართლოს გამოძიებულმა
 იმის გამო, რომ ვითომ მან, ფრანკ-
 ფურტერ კეიტუნტის კორესპონ-
 დენტთან ლაბარაკის დროს ცილი
 დასწამა ფერდინანდ კობურელს;
 სტამბულოვი გამოძიებულთან წავიდა

და თან რამდენიმე გამიარი წაიყენა,
 რომელთაც კარგად იცოდნენ, რომ
 სტამბულოვმა სათადებო ფული უნდა
 წარადგინოს, თუ დაპატიმრება უნდა
 აიცილოს თავიდან, და ამიტომ თან
 ფული წაიღეს. როცა გამოძიებელი
 დავითბა სტამბულოვს კორესპონდე-
 ნტთან მომხდარ ლაბარაკის შესახებ,
 სტამბულოვმა უპასუხა, მოველ არა
 ვარ გიპასუხოვო. გამოძიებულმა სა-
 თადებოდ 35,000 ფრანკი თხოვეს;
 ეს ფული იმ წამსვე იქნა შეტანი-
 ლი. სტამბულოვი რომ შინ ბრუნდე-
 ბოდა, მის წინააღმდეგ დემონსტრაცია
 გაიმართა; მიუხედავად იმისა,
 რომ მას დარაჯნი ეკუთვნებდნენ, ხა-
 ლხი კარტას ქვეშ ესროლა.

პეტერბურგის ბირჟა, 23 აგვისტო.

საგანი	ფულადი	პროცენტი	ფულადი	პროცენტი
მან. კ.	მან. კ.	მან. კ.	მან. კ.	მან. კ.
სუბ-მანათიანი ოქრო	7,148	7,147	—	—
ტრამონის კუპონები	148 1/2	149 1/2	—	—
მანათიანი ვერცხლის ფული	—	—	—	—
5% პირველის შინა-განის სესხის მომავალი	239 1/2	—	—	—
მეორისა	—	—	226 1/2	—
4% მესამე სესხისა	—	—	—	—
საქმიანოთა თავდაზნაურობის ბანკის მომავალი ფურცელი	—	—	191 1/2	—
გირავნობის ფურცელი	—	—	—	—
ტრულის ბანკისა:	—	—	101 1/2	—
5%	—	—	100	—
ქუთაისის ბანკის 6%	—	—	101 1/2	—
5% ობლიგაცი. ტრულის ქალაქის საბურღილო საზოგადოებისა	—	—	100 1/2	—

განსვალუბანი

1 სექტემბრიდან ამა წლის წინამ-
 ძღვარიანთ კარის სასოფლო მეურნე-
 ობის სკოლაში იქმნებან მიღებული
 ჯან-მრაველი ყმაწვილები, არა ნა-
 ცლებ ათის წლისა, ყველა წოვებისა,
 ერთებისა და სარწმუნოებისა.
 ვისაც სურვილი აქვს ყმაწვილი
 სკოლაში მიიბაროს, იმან უნდა პი-
 რად ანუ წერილით განუცხადოს თავის
 სურვილი სკოლის მზრუნველს
 ილია ივანეს ძეს წინამძღვარივილს
 (მომხიებელ მოსამართლეს ქ. თბი-
 ლისში) ანუ სკოლის წინამძღვრელს
 არხი ტყემალესს. წინამძღვარიანთ
 კარში, წარმოდგინოს ყმაწვილის
 წლოვანების მოწმობა, სიბოლის კან-
 ტონიდან მიღებული, ან მღვდლი-
 სავან მიცემული აღმოწერილობა
 წლოვანების წონიდან, და იმ სკო-
 ლის მოწმობა, სადაც ბავშვ უწინ
 უსწავლია. გამოცდა ყმაწვილებისა
 მომასწავლებელ კლასის პირველ გან-
 ყოფილებაში არ იქმნება, მხოლოდ
 ვინც მომასწავლებელ კლასის დანარ-
 ჩენს განყოფილებაში შესვლას მოინ-
 დამებს, იმას უნდა ჰქონდეს შესაფერ-
 ი მომზადება და სწავლა.
 სასწავლო სკოლის კურსს შეად-
 ნენ: 1) საღორეო წერილი, 2) ქარ-
 თული და რუსული ენები, 3) აბათო-
 მეტია და პრაქტიკული ეგემეტრია,
 4) მოკლე გეოგრაფია რუსეთისა და
 ევროპის სახელმწიფოებისა და საზო-
 გადო მიმთხილავ ქვეყნებისა, 5) ბუ-
 ნების მეცნიერება, 6) სამეურნეო
 საგნები: მიწის შემუშავება, მებაღეო-
 ბა, მებოსტნობა, ვახის მოვლა-მო-
 შენება, ღვინის დაყენება, საქონლის

და აბრეშუმის კისი მოვლა-მოშენება,
 მეფუტკრობა და სასოფლო მეურნე-
 ობის ანგარიშის ცოდნა, 7) ხატვა,
 8) საეკლესიო და საერო გლობა,
 9) სწავლა ხელოსნობის: ღურჯლო-
 ბისა, მკედლობისა, სღვარობისა და
 წიგნების კაზმისა.
 სკოლაში ყმაწვილები უსასყიდლოდ
 სწავლას და ყველა სასწავლო ნიე-
 თებს მიიღებენ, მხოლოდ დედ-მამამ,
 ანუ იმითა მოადგილემ, უნდა ყმა-
 წვილს სოფელში ბინა უშოვოს, ჩა-
 აცვას და დახუროს.
 სკოლაში მიიღებან ისეთი მოზრ-
 დელი ყმაწვილებიც, რომელთაც სწა-
 ვლად სხვა სასწავლებელში გაუთავი-
 ბიათ და სურვილი აქვთ მართკ სა-
 სოფლო მეურნეობა შეისწავლონ,
 ფერმაში და სახელოსნოში ივარჯი-
 შონ.

ზორ მხრიდან მოყვანილ ყმაწვილე-
 ბისათვის ს. წინამძღვარიანთ-კარში
 გამართულია სკოლის ხარჯით 32
 მგირდისთვის სადგური. ესლი ამ სა-
 დგურში ათი თავისუფალი ალავია
 ყმაწვილებისთვის. თითო მგირდის
 შესახებ დანიშნულია თვეში შეი-
 დე მანათი. ყმაწვილს დილა-საღამო
 მიეცემა სტაქანიჩი, ანუ ჭრუ პუ-
 რით, შუაღამოს საუზმე და სწავლის
 შემდეგ სადილი ორი კრძი: ხსნილ-
 ლი სახსნილი და მარხავში სამარხო-
 კვარში ერთხელ საცალო გამოვეც-
 ვლებათ.

ვისაც მსურს მიიბაროს ყმაწვილი
 სკოლის სადგურში, იმან უნდა წარ-
 მოადგინოს პირველ სექტემბერს ნა-
 ხევარი წლის შესახებ ფული 42 მან-
 ეთი, და მეორე ნაწილი, 42 მანეთი,
 პირველ იანვარზე. ვინც ამ ვადზედ
 ფულს არ შემოიტანს, მაშინ მავრი-
 დი დაახოვნილი იქნება სადგურდ-
 გან და გიგზავნება თავის მშობლად
 თან. ამისთვის მშობლებმა მანამ უნდა
 მიიბარებენ სასწავლებელში, წინად
 უნდა სკოლაში შემოიტანონ ყმაწვი-
 ლის გასაგზავნად შინ ერთი თუმანი
 ყმაწვილს უნდა ჰქონდეს კრაოტი
 (შეუძლიან შემოიტანოს სამი მანათი
 კრაოტის საყიდლად). ქვეშაგები,
 ბალიში, ლეხი, ექვსი ხელი საცვა-
 ლი, პირსახოცი, ხელსახოცი, და სა-
 ში ხელი სკოლისათვის დაწესებული
 ტანსაცმელი: ერთი სახამართო და
 ორი სახაფხული. ორი წყალი ყე-
 რიანი წაღები და რუსტები. უფრო
 ყმაწვილი სადგურიდან მეორედ ფე-
 რის შემოტანის ვადამდე გავა, იმას
 შემოტანილი ფული უკან არ დაუბ-
 რუნება და დარჩება სადგურის სა-
 სარგებლოდ.

ფული და ყოველგვარი წერილები
 გამოიგზავნება შემდგომ ადრესით:
 Станция Мичета, смотрителю Цыган-
 швартият-карской сельско-
 хозяйственной школы.

მირველი კვირით სამკურნალო
 ექიმის ნავასარდიანისა
 (კეთილ, არანკოვის ძველის პირდაპირ)
 ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ-
 დღე, კვირა დღეებს გარდა.

დიდობათი:
 ბ. ა. ნავასარდიანი, 11—12 საათი
 იმით, ვისაც სურს სწავლებები: სახი-
 რურგო ვენეროლი და სიკილისი.
 გ. მ. ჩაქოვანი, 9—10 საათი. სწე-
 ულებანი: თვალისა და ნერვებისა—
 ტანში ტკივილებისა.

დ. გ. რუჯაფაყსა, 10—11 საათი.
 ანულებანი: შინაგანი, ბავშვებისა
 და დღეათა სქესისა.
 ა. ფ. ზრატსაყვანი, 11 1/2—12 1/2
 საათი. სწავლებანი: ყურისა, ყელისა,
 ცხვირისა და გულ-საყურისა.

ექიმა ქალა ა. მ. ტურბაგოვი.
 12 1/2—1 საათი. სწავლებანი. დღე-
 ათ სქესისა.
 ა. ბ. გარაზევიანი, 1—1 1/2
 საათი. სწავლებანი: შინაგანი და ბა-
 ვშვებისა.

საღამოობათი:
 ა. გურგო, 6—7 საათი. სწავლე-
 ბანი: ვენეროლი და შინაგანი.
 ბ. ა. ნავასარდიანი, 7—7 1/2 საა-
 თადის.

გ. ა. ფრანცუკისა, 7—7 1/2 საათი.
 სწავლებანი: ყურისა, ყელისა, და
 ცხვირისა, ორმაბათობით, ოთხმა-
 ბათობით და პარასკეობით.
 ჩხევა-დარეგების და რუჯაფაყსა დაწე-
 რისათი შური; ფსიქონსილისა და
 იფსიკოპისათვის—მორიგებით. სამკურნა-
 ლის საწოლიც აქვს ავადმყოფთთვის.

**დარეგებანი სამკურნალოსა დოქტო-
 რი შუადინისა ნავასარდიანისა**
 (857—1467)

„წინა-კითხვის საზოგადოების“
წინანსი პალატიში
 ისიყდება შემდეგი წიგნება:

წიგნი	ან. კაზ.
ახალი ვარიანტი წმ. ნი-	
ნის ცხოვრებისა	40
ბუნების კარი ულით ი.	
გოგებაშვილისა	90
გეომეტრია II მ. ყიფია-	
ნისა	50
ვისრამიანი	1 50
თხზულ. რ. ერისთავისა I	
თხზულ. რ. ერისთავისა II	
კოკორი, ანუ ანბანი და	
პირველი საკითხავი წიგ- ნი, სახლობაში სახმარე- შელი, ი. გოგებაშვილისა	10
კრილოვის არაკები, თარგ. ავასია	30
იგივე მშენებლის ყლით	80
მოთხრობანი ვეფხეშვი- ლისი	30
შექობის დრამები ს. ყი- ფიანისა	20
პატარა მოამბე II აღ. მი- რიანშვილისა	10
რომანოვი კრუხო, თარგ. ან. თუმანიშვილისა	30
რუხი მგელი გ. წერე- თლისა	15
ქილოვი და დამანა	3
შაღვის თავდასასავალი ცე- ხელისა	15
ცვარი შ. მღვიმელისა	30
წითელი ფარანი, თარ. ან- დრონიკაშვილისა	15
ხობლი, ანუ რჩეულთა ლე- ქსია კრება, ი. გოგებაშვი- ლისა	30
ხატური ან. თუმანიშვი- ლისა	10
კონა ი. გოგებაშვილისა	50
კუნწული, ანუ მოთხრო- ბანი მოზრდილ ყრბთა- თვის ი. გოგებაშვილისა	40
შინაური საქონლისა და იმი- სი მოვლა-მოშენება ი. როსტომიშვილისა	5
ვიქტორ-პიველის რომანი- დამ კოთხიკო-და-ცა- მეთი წელი* დ. ყიფი- ანისა	20
ლექსები ვახტ. ორბელია- ნისა	20